

OpenRegioCulture

**A kulturális erőforrások hozzáférhetőségét
elősegítő környezet közös megteremtése a
sajátos igényű polgárok számára**
*Co-creation of environment for accessibility
of cultural resources for people with special
needs*

2. szakértői ülés – 2024. december 2.
Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata

Miért?

A Vármegye, egyben a települések fejlesztési célkitűzései jelentős szakmai potenciált igényelnek

A hasonló problémákkal, kihívásokkal küzdő európai térségek tapasztalatai jelentős hozzáadott értéket biztosítanak

A nemzetközi tanulmányutak által nyújtott lehetőségek új perspektívák megismerését biztosítják

A projektről

Cél: a regionális fejlesztési politikák végrehajtásának javítása a kulturális és természeti erőforrások hozzáférhetőségének politikai eszközeivel a speciális igényű emberek számára.

**2024. április – 2028. június
186.406 EUR (80%+15%+5%)**

Célkitűzések

“Szociálisabb
Európa”
célkitűzés

“Kultúra és
fenntartható
turizmus”
specifikus
célkitűzés

Partnereink

- Vezető partner: Małopolska Régió (PL)
- Małopolska Kulturális Intézet, Krakó (PL)
- Máramaros Megyei Tanács (RO)
- Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata (HU)
- Közép-Görögország Régió (GR)
- Korzikai Közösség (FR)
- Dél-Limburgi Turisztikai Hivatal (NL)
- Riga Tervezési Régió (LV)
- Frankfurt Rajna-Majna Kultúrrégió Közintézménye (DE)
- KMOP – Szakpolitikai Központ (BE)

Tevékenységek

Helyzetelemzés és feltérképezés: a kulturális és természeti erőforrások hozzáférhetőségének feltérképezése online felmérés alapján

Interregionális tapasztalatcsere és kapacitásépítés: a projekten belül 7 tanulmányútra kerül sor

Tudásátadás és szakpolitikai hatás: 24 értékelt és átvihető gyakorlat biztosítása

Hajdú-Bihar: kommunikáció - [Video](#)

Módszertan

Asztali kutatás: háromdimenziós hozzáférhetőségi keretrendszer/megközelítés

- Építészeti/fizikai akadálymentesítés
 - Digitális akadálymentesítés
 - Az információ és a kommunikáció hozzáférhetősége
-
- Jelenlegi politikák, jogszabályi/szabályozási keretek
 - Regionális/megyei sajátos igények
 - Végrehajtási módszerek és finanszírozási mechanizmusok
 - Hatékonyság, hiányosságok és javítandó területek

Eredmények (1)

- Magyarország legfontosabb fogyatékossgal élő személyekre vonatkozó jogszabályai közé tartozik az **1998. évi XXVI. törvény** és a 2015-2025 közötti időszakra vonatkozó **Nemzeti Fogyatékossgügyi Program**, amely az akadálymentesítésre és az esélyegyenlőségre összpontosít.
- A fogyatékossgai törvény olyan alapvető jogokat biztosít, mint az akadálymentes környezet és a nyilvános információkhoz való hozzáférés, míg a Nemzeti Fogyatékossgügyi Program a **kulturális részvételt és az akadálymentesítést** hangsúlyozza.
- A kulturális akadálymentesítésre irányuló erőfeszítések célja a **fogyatékkal élők bevonása** a művészeti közösségekbe, a nem formális tanulásba, a kreatív tevékenységekbe és a drámapedagógiába.
- Az építészeti akadálymentesítés **jelentősen javult**, például rámpák, felvonók és tapintható jelzések révén a nyilvános és nagy forgalmú területeken.
- A kulturális és természeti erőforrásokhoz való hozzáférés azonban továbbra is korlátozott, kevés múzeum és színház felel meg a fogyatékossgai követelményeknek.

Eredmények (2)

- Információhoz való hozzáférés nem megfelelő, különösen kevés a kulturális információ
- Nagyobb városokban programok, valamint a fizikai és mentális akadálymentesítési megoldások, de a megyei szintű akadálymentesítés továbbra sem következetes
- Könnyen érthető kommunikáció nagyrészt nem áll rendelkezésre.
- A digitális akadálymentesítésre vonatkozó jogi rendelkezések (pl. akadálymentes weboldalak) végrehajtása nem következetes
- A vidéki területeken hiányoznak az akadálymentesítéshez szükséges erőforrások és infrastruktúra
- A közterületek, például a parkok és sétányok gyakran alkalmatlanok a kerekesszékekkel közlekedők és más segédeszközök számára
- Társadalmi előítéletek és megkülönböztetés
- Képzési és tudatosságnövelő programokra van szükség
- Legnagyobb kihívás: értelmi fogyatékkal élő és az autista emberek
- A teljes hozzáférhetőség és inkluzivitás eléréséhez rendszerszintű változásokra, következetes finanszírozásra és közösségi támogatásra lesz szükség

Eredmények (3)

- Jogszabályok: az akadálymentesítésre vonatkozó jogszabályok szigorúbb végrehajtása.
- Támogatások: az akadálymentesítési beruházások és programok állami és önkormányzati támogatásának növelése.
- Tudatosságnövelés: kommunikáció az akadálymentesítés fontosságáról.
- Együttműködés: az állami és önkormányzati hatóságok, kulturális intézmények, nem kormányzati szervezetek és a fogyatékkal élők közötti együttműködés erősítése.
- Képzés: a szolgáltatók és szakemberek képzése az akadálymentesítéssel kapcsolatos ismeretek terén.
- Innováció: új technológiák alkalmazása a hozzáférhetőség javítása érdekében.
- A kommunikáció javítása: a kommunikáció egyszerűsítése, feliratok hozzáadása, hogy mindenki megértse.
- Érzékenyítés: az emberek gondolkodásmódjának megváltoztatása, hogy jobb környezetet teremtsenek a speciális igényű emberek számára.
- Individualizálás: a fogyatékkal élők egyéni igényeinek figyelembevétele a programok és szolgáltatások kialakításakor.

Módszertan

Helyszíni felmérés: online kérdőívek

1. *felmérés* - politikai döntéshozók és hatóságok: a szakpolitikai döntéshozatali folyamat és keretek jelenlegi helyzetének feltárására összpontosít.
2. *felmérés* - a kultúra, a szabadidő és a turizmus területén működő szervezetek és érdekelt felek, beleértve azokat is, akik részt vesznek a hozzáférhetőség megteremtésében és koordinálásában saját szervezeteiken belül: a szakpolitikai szempontok és rendelkezések végrehajtásának feltárására összpontosít (min. 20 válaszadó mindkét felmérés esetében)
3. *felmérés* - fogyatékkal élő és különböző sajátos igényű emberek (beleértve az időseket, menekülteket, fogyatékkal élőket vagy más, tartósan vagy átmenetileg mozgásukban vagy érzékelésükben korlátozott embereket): a kulturális és természeti erőforrások akadálymentesítésével és befogadásával kapcsolatos személyes tapasztalataik, igényeik, kihívásaik és perspektíváik feltárására összpontosít (legalább 5 válaszadó visszajelzése)

-
- A fogyatékkal élők és a különböző igények számára nyújtott jelenlegi akadálymentesítési megoldások feltérképezése a regionális politikai keretek összefüggésében.
 - A meglévő akadálymentesítési megoldások erősségeinek és gyengeségeinek meghatározása és értékelése különböző szinteken (pl. a hozzáférést támogató pénzügyi ösztönzők és digitális erőforrások - vagy azok hiánya).
 - Az akadálymentesítési megoldások végrehajtásának értékelése konkrét kontextusokban (pl. kulturális helyszínek, szabadidős ipar és turisztikai látványosságok).

Eredmények - szakpolitikai döntéshozók és hatóságok

- 11 válasz – kutatók/egyetemi oktatók (4 fő), közszolgálati alkalmazottak (4 fő), szakmai döntéshozó (2 fő), egyesület (1 fő)
- a kulturális és természeti erőforrások általános hozzáférhetősége a fogyatékkal élő és speciális igényű személyek számára korlátozottnak tekinthető
- koncerthelyszínek és közösségi terek nehezebben elérhetőek
- a hozzáférhetőség legnagyobb akadályaként a jelnyelvi fordítás hiánya
- a kitöltők több mint fele nem ismer olyan, a megyére vonatkozó szakpolitikát, amely a kulturális és természeti erőforrások hozzáférhetőségét támogatja a fogyatékkal élő és speciális igényű személyek számára
- meglévő irányelvek nem frissülnek
- jelentős probléma a kulturális és turisztikai szakemberek, szervezetek és intézmények számára, hiszen nélkülözik a megfelelő irányelveket és szabályokat, amelyek megkönnyítenék a munkájukat
- nem megfelelő finanszírozás
- meglévő szakpolitikák eltérő mértékben veszik figyelembe a különböző fogyatékkal élő személyek speciális igényeit
- „legjobb” helyzetben a mozgáskorlátozottak vannak, őket követik a látássérültek
- az érzékszervi fogyatékkal, kognitív fogyatékkal és hallássérüléssel élők esetében a válaszok nagyon megoszlottak: a „jól” és „nagyon gyengén” válaszok között szinte minden értékelés előfordult

Eredmények - kultúra, a szabadidő és a turizmus területén működő szereplők

- 12 válasz (kulturális intézményben dolgozók, regionális és helyi kulturális intézmények vezetői, turisztikai üzemeltetésben dolgozó vezetők, kutatók), vegyes intézménytípusok
- legkedvezőbb értékelés: építészeti hozzáférhetőség kapta, míg a digitális, valamint információs és kommunikációs hozzáférhetőség értékelésénél nagyobb arányban voltak elégedetlenek a válaszadók
- legnagyobb akadály: jelnyelvi fordítás hiánya, fizikai akadályok, szenzoros igényekhez való alkalmazkodás hiánya
- hozzáférhetőségi akadályok leküzdését célzó intézkedések - nem értek el jelentős pozitív változásokat
- legtöbb figyelmet a mozgáskorlátozottak igényeire fordították
- érzékszervi fogyatékkal élők, látás- és hallássérültek, illetve kognitív fogyatékossgal élők számára nyújtott hozzáférhetőség megítélése széles skálán mozgott
- a hozzáférhetőség javításához elengedhetetlen a megfelelő finanszírozás és a különböző képzések megtartása, amelyekkel a személyzetet lehet edukálni és érzékenyíteni
- hiányzó technológiai fejlesztések
- a szakpolitikát tekintve sokan nem tudják, hogy ez végrehajtásra kerül-e a szervezetükben/intézményükben; csupán egy válasz érkezett azzal kapcsolatban, hogy ennek végrehajtását egy dedikált akadálymentesítési koordinátor végzi

Eredmények - fogyatékkal élő és különböző speciális igényű emberek

- 31 válasz (fogyatékkal élő és/vagy speciális szükségletekkel rendelkező személy, családtag vagy gondozó, gyógypedagógus)
- irányelvekkel a válaszadók valamennyire tisztában vannak, azonban ezek kommunikációján még javítani lehetne.
- a színházak, illetve a nemzeti és közparkok szorulnak rá leginkább akadálymentesítésre, míg a koncerthelyszíneket ítelték a legjobban hozzáférhetőnek
- akadályokba ütköznek
- legjelentősebb: a jelnyelvi fordítás hiánya, fizikai akadályokat (például lift hiánya, szűk ajtók), nem megfelelően kialakított weboldalak és alkalmazások, gazdasági akadályokat (például jegy- vagy utazási költségek)
- szenzoros igények figyelembe vételének hiánya szintén jelentős probléma
- a válaszadók közel kétharmada soha nem vett részt az akadálymentesítési szakpolitikák kialakításában és/vagy felülvizsgálatában
- **a kitöltők kevesebb mint egyharmada elégedett a régiója kulturális és természeti erőforrásaihoz való hozzáférés jelenlegi állapotával**

Eredmények - konklúzió

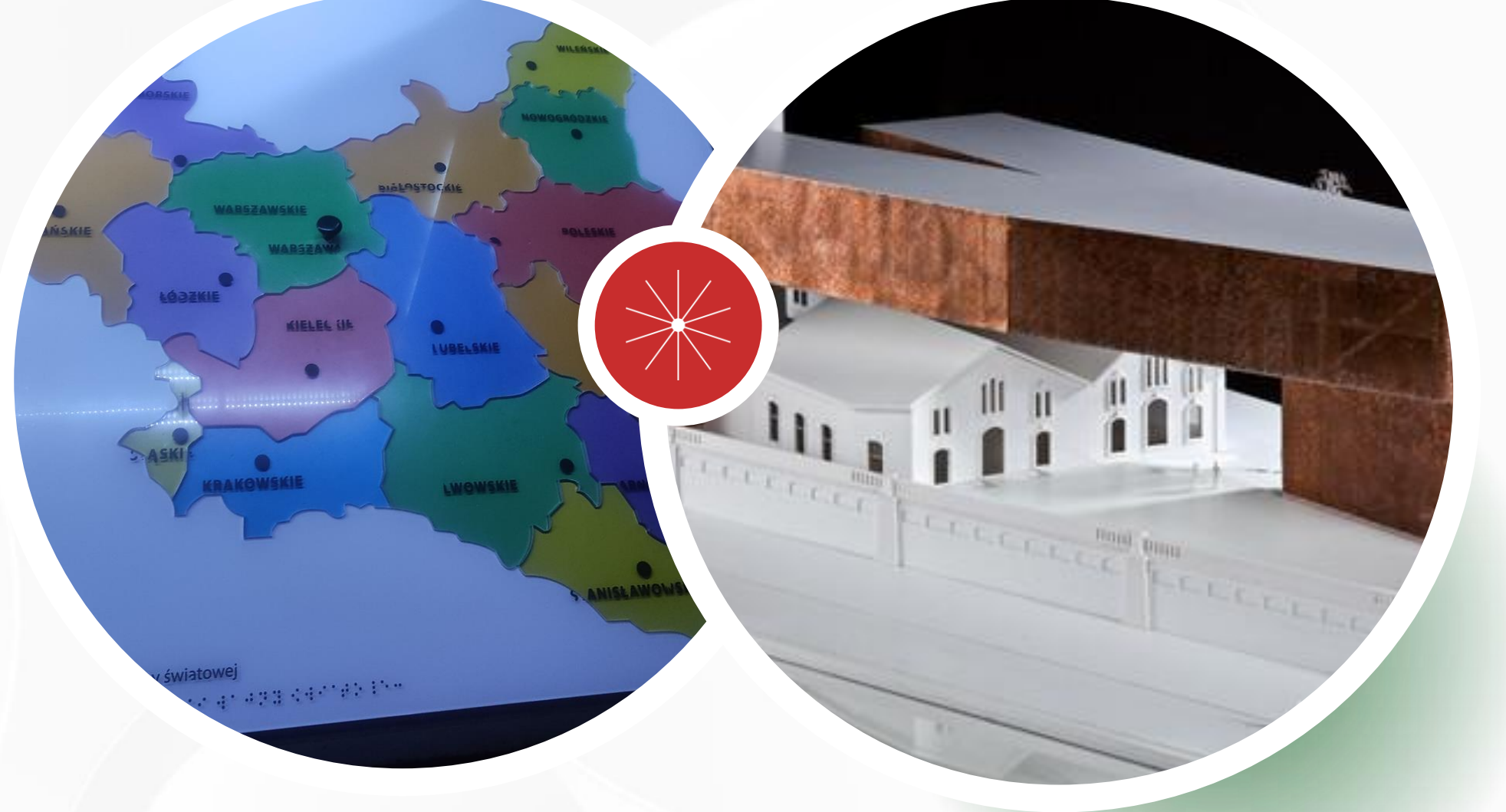
- jelnyelvi fordítás hiánya, feliratozás hiánya
- a szenzoros alkalmazkodás hiánya (pl. audio-tárlatvezetés, tapintható kiállítási tárgyak)
- fizikai akadályok (pl. lépcsők, szűk ajtók, lift hiánya)
- nem megfelelő weboldal/alkalmazás
- gazdasági akadályok (pl. jegy-vagy utazási költségek)
- megfelelő szakpolitika hiánya
- hozzáférhetőségi irányelvek felülvizsgálatának és frissítésének gyakorisága
- a jelenlegi szakpolitikák hatékonyságáról szóló kutatás hiánya
- nem megfelelő finanszírozás
- a fogyatékossgal élő és speciális igényű személyek nem vesznek részt az akadálymentesítési szakpolitikák kialakításában és felülvizsgálatában
- kulturális és természeti erőforrások információs és kommunikációs hozzáférhetőségének állapota
- a személyzet alulképzettsége ezen a téren
- technológiai fejlesztések hiánya
- akadálymentesítési politikák végrehajtásának hiánya
- koordináció és az egyértelmű cselekvési iránymutatások hiánya

Tanulmányút 1.

Małopolska régió, Lengyelország

Małopolska empatiskus kultúra program

- 23 regionális kulturális intézmény hozzáférhetőségének javítására irányuló projekt

Honi Hadsereg Múzeum

- Akadálymentesített
- „Hallgassa meg a Honi Hadsereg történetét” program látássérültek számára: új túraútvonal hanganyaggal ellátva, makettek készítése
- „A történelem fülön csíp. Siketek az ösvényen” projekt: jelnyelvi videók, a dolgozók edukációja lengyel jelnyelvből
- Csendes nyitvatartás

Cricoteka

- A kiállítások letesztelése, azokból a kiállítási darabokból, amelyekhez nem lehet hozzáérni, megfogható makettek készítése
- Vezetősávok, figyelmeztető jelzések és az épületről készített makettek segítik a látássérültek közlekedését
- Lengyel jelnyelv ismerete

Tanulmányút 2.

Debrecen, 2025. február 11-12.

Régiós helyzetképek, jó gyakorlatok és közös értékalkotás a célcsoporttal

Jó gyakorlatok

- Déri Múzeum
- MODEM
- Zoo Debrecen
- Nagytemplom
- Református Kollégium
- Csokonai Színház
- **Javaslatok?**

Közös értékalkotás – február 12.

- Szakértői csoport tagjainak részvétele
- Tolmácsolás biztosított

Kapcsolat

https://hbmo.hu/portal/orc_a-projektrol/

melinda.matrai@hbmo.hu

nikolett.toth@hbmo.hu

szabo.tunde@hbmo.hu

judit.karacsonyi@hbmo.hu

**Köszönjük megtisztelő
figyelmüket!**